

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Prost Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 17340 — „St. Olav“s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: «Lykkelig det folk hvis Gud Herren er». — Den internasjonale katolske presseutstilling er åpnet. — Nutidens ungdom. — Hvorfor faklene lyste - - - Spørsmål og svar. — Fra St. Olavsforbundets Censtralstyre. — Bokanmeldelse. — Herhjemme.

„Lykkelig det folk hvis Gud Herren er“.

(Ps. 143, v. 15).

17. mai preeken 1936.

Det øieblikk da vi heiser flagget på den høie stang er alltid litt av en høitidsstund. Men aldri føler vi så sterkt for et vakkert flagg vi har, som når vi ser det blafre mot en blå himmel på vår frihetsdag. Men hvad er det egentlig som gjør at vi alle — og med rette — synes at vårt flagg er det fagreste av alle? Er det farvene? Nei, ti dem har vi felles med mange andre nasjoner. Jeg tror at det først er når vi ser det ved siden av de senere års mange blodrøde flagg at vi opdager hvad der er særegent for det norske: det blå kors i midten. Ti dette forteller at det norske folk helt igjennem er et religiøst folk. Er — eller kanskje jeg heller må si: var engang et religiøst folk. Er det bare korset og fortidens minner da som forteller det, eller er det også tilfelle den dag idag? Alle vet at religionen langsomt, men sikkert taper terreng i de brede samfundslag. Vi vet også at de krefter, som efter beste evne forsøker å stanse denne nedgang, i lengden ikke vil makte denne opgave. Derfor gir det blå kors i flagget uvilkårlig oss katolske kristne et sting i hjertet. Vår Kirke har engang hatt en stor rolle i folkets historie — nemlig den å løfte det op fra hedenskapet til å bli en kristen nasjon. Og nu kan vi vel spørre om ikke en lignende opgave venter på den: å vise vei ut av det moderne hedenskap til Kristi kors. Det er freidige ord, en stor tanke — men ikke for stor. Vel utgjør vi katolikker kun 1/10 pct. av landets befolkning — men allikevel tør vi tenke denne tanke uten å gjøre oss skyldige i hovmot. Ti vi vet at om det skulde lykkes, så er det ikke på grunn av vår for-

tjeneste, men fordi vår sak er Guds sak. Visste vi ikke med full sikkerhet at vår Kirke var Kristi Kirke, vilde vi gjøre bedre i å vende oss bort fra den.

Men fordi vi altså vet det kan vi ikke feire vår frihetsdag bedre enn her i vår kirke hos Han som rår over folkene og slektene. Fra år til år blir det mer og mer klart for oss hvilken god husbond Herren er. Men hvis vi ser oss om i verden opdager vi meget snart at mange har glemt denne gamle sannhet — og det ikke alene enkelte individer, men hele store folkeslag. Systematisk har man jo ledet dem bort fra Kristi kors — målbevisst har man laget nye religioner og påtunget menneskene dem eller lært at all «religion er opium for folket». Eller man har nedverdiget religionen til å være et instrument i maktens tjeneste.

Når vi ser dette, så forstår vi kanskje den betydning det har at vi Gud skje takk ennu har fått beholde korset, Kristi kors i flagget. Ja, det preger flagget, men preger det like så tydelig våre hjerter?

Dessverre må vi vel svare nei. For materialismens skygge brer sig mer og mer — det viser jo det stadig synkende fødselstall, de tallrike skilsmisser, avisenes spalter og ungdommens syn på de skjønneste verdier i livet. Vi fordømmer ingen — enhver har sin egen samvittighet som anklager — men i denne forbindelse må jeg uvilkårlig minnes noen ord av den nuværende pave til en gruppe katolsk ungdom: «Der vil komme en tid da man vil ha bruk for dere!» Dette ord vil jeg idag gjenta og bringe det videre til alle, både ung og gammel,

som tar det alvorlig med katolisismen: «Der vil komme en tid da ditt eget folk vil ha bruk for dig!» Og jeg kan ikke frigjøre mig for den tanke at denne tid allerede er kommet, ti landet og folket har bruk for ekte katolske familier, hvis tro har gjennemsyret såvel den enkeltes livsførsel som familielivet.

Hvad hjelper alle protester mot ungdommens umoral, alle forsøk på å løse befolkningsproblemet, all revisjon og kontroll sålenge ikke selve ondets rot blir angrepet. Man kan ikke vente en sund og sterk slekt når den må vokse op i en jordbunn som mangler de viktigste næringsstoffer. En sådan jordbunn er en familie, et folk av familier som bare i navn er kristelig. Slik betegner jeg en familie hvor religionen så godt som aldri nevnes — hvor der ikke bedes i fellesskap — hvor man sjelden går sammen til gudstjeneste — hvor der aldri er felleskommunion — hvor foreldrene ikke lever efter Guds

lov. Og nettopp her har vi katolikker en oppgave. Hvis noen har betingelsene for å kunne oppfylle de krav som stilles til en ekte kristelig familie — så må det være vi katolske kristne. Men hvor mange slike familier har vi? Og hvor mange kunde vi ha? Det første spørsmål tør jeg ikke besvare — til det annet er å svare: like så mange som der finnes katolikker som har grunnlagt en familie. I mange familier står idag et korsflag på bordet — men henger der også et kors på veggen?

Mange føler idag glede over å være norske, en berettiget glede — men føler dere også ansvaret ved å være norske katolikker? Mange gir idag sitt barn et flagg i hånden — glem ikke å gi dem troen i hjertet ved å skape et katolsk hjem for dem. Ti det folk er ikke det lykkeligste som materielt sett har det best — men lykkeligst er det folk hvis Gud Herren er. Og det avhenger av hvorledes vi selv er.

Den internasjonale katolske presseutstilling er åpnet.

Pave Pius XI's tale.

Den 12. mai, på pavens fødselsdag, blev den katolske presseutstilling i Vatikanet høitidelig åpnet av den Hl. Fader selv. Som man vet er utstillingen hans eget verk. Ideen blev født i det hellige år da paven mottok en gruppe utenlandske journalister og meddelte dem sitt syn på pressens betydning.

Utstillingen avholdes i Vatikanets «Pinjegård» — på samme sted som den store misjonsutstilling i 1925, og dens åpning fant sted i nærvær av alle medlemmene av det Hellige Kollegium, alle de diplomater som er akkreditert den Hl. Stol, Malteser-ridderne, det pavelige hoff, representantene for den romerske Kurie, de religiøse ordenssamfund og institutter i Rom m. m.

Den er delt i tre avdelinger: den nasjonale presse, misjonspressen og de religiøse ordners presse. Mellom de 43 stater som har hver sin sal, er Vatikanbyen, Frankrike, Italia, England, Irland, U.S.A., Belgia, Luxemburg, Spania, Portugal, Argentina, Brasilia, Mexiko m. fl.

Misjonspressen i Afrika, Asia og Australia har også hver sin egen sal, mens den øvrige misjonspresse disponerer en fjerde sal.

Mellom de religiøse ordenssamfunds presseutstilling finner vi selvfølgelig de større ordner i hver sin sal. «La Bonne Presse» og lignende store organisasjoner disponerer særlige paviljonger.

Omtrent 600 personer var tilstede da pave Pius XI på slaget 11 trådte inn i utstillingens salon d'honneur og tok plass på en tronstol, hvorpå grev Dalla Torre, l'Osservatore Romanos chefredaktør, holdt en begeistret hyldesttale på den forsamledes presses vegne til den hellige Fader.

Efter at pave Pius først særlig hadde hilst på

La Bonne Presse, som nylig har avholdt en stor kongress i Rom, bød han de 45 nasjoner og de 53 misjonsdistrikter som var representert her på utstillingen hjertelig velkommen.

Man har meddelt oss — fortsatte paven — to nasjoners fravær, som har smertet oss dypt, og som særlig fører våre tanker hen til disse to store folk. I det ene — Russland — lyder en stemme, fylt av hat til Gud og søker å nedbryte alt som vedrører religionen og særlig den katolske religion, mens der samtidig som følge av en uovervinnelig troskap til Kirken hver dag føies nye ærefulle kapitler til martyriologien. I det annet folk — Tyskland — som er oss særlig kjent og kjært, blandes religion og politikk sammen og imot all rettferd og sannhet vil man der ikke vite av en katolsk presse.

På begge steder gjør man den katolske presse den store ære å frykte dens makt og innflytelse og på denne måte bringer man sannheten en siste hyldest ved å undertrykke dens utslag.

Til begge land og til begge de store folk, til alle de sønner som vi har der sender vi fra dette sted og i denne stund vår sorgfulle hilsen og våre tanker.

Men paven ønsket dernæst å henlede verdens oppmerksomhet på kommunismens fare i alle dens skikkelser og grader. Den er en trussel mot og bekjemper åpenlyst individets verdighet, familiens hellighet, samfundets orden og sikkerhet og navnlig religionen, idet den åpent fornektet Gud og især forfølger den katolske Kirke. En rikholdig og meget utbredt litteratur tjener denne bevegelse og fruktene ser vi dessverre i forskjellige land: Russland, Mexiko, Spania, Brasilia m. fl.

Den er en stor fare, en universell fare. Og den

bæres frem av en organisert propaganda, som ikke sparer noget. Denne propaganda er så meget farligere som den nu i den siste tid har antatt tilsynelatende mindre kraftige former i det håp på denne måte å kunne nå lengere frem i de mottagelige lag av folket og bli tolerert, hvilket er av stor betydning for det ondes sak og kan få ødeleggende konsekvenser for det gode i livet.

Efter derpå å ha sagt at katolsk aksjon er den beste vokter for den sanne kristendom, gikk den Hl. Far over til å tale om forbindelsen mellom Kirke og stat.

De som vil legge Kirkens liv og virke hindringer i veien, gir samtidig avkall på den uvurderlige støtte som bare Kirken kan gi den almene sikkerhet, den virkelige fred, det offentlige liv og driver derfor ikke en langsiktig og god politikk.

Kirken krever aldri noe som tilkommer den egentlige politikk. Men dette påstås i våre dager, stikk imot sannheten, for å skape alle slags vanskeligheter for Kirken og for å stenge den ute fra områder som mest trenger dens velgjørende innflytelse:

ungdommen, familien, skolen, pressen og folkets brede lag.

Kirken anerkjenner statens aksjonsfelt og krever at dette respekteres samvittighetsfullt, men den tillater ikke at politikken setter sig ut over moralen.

Til slutt sa den Hl. Fader: «Med hjertet fylt av takknemlighet mot Gud og menneskene, vil vi nedbe all velsignelse over enhver av eder og over alt det dere representerer: guvernementer, ministre, magistrater, funksjonærer, offentlige og private personer, biskoper og prester, ordensfolk og lægfolk, tankens og kunstens, håndens og teknikkens arbeidere. En rik velsignelse over denne utstilling som omslutter så meget verdifullt. Må Gud beskytte den som han så tydelig har velsignet alle forberedelse». Og paven endte med en appell til freden som utstillingen er et symbol på, idet den på alle sprog formaner alle jordens folk: «fred, fred, fred!»

Efter denne tale avla paven lengre visitter i de forskjellige saler og paviljonger. De franske og østerrikske avdelinger syntes især å interessere ham.

Nutidens ungdom.

Hyrdebrev fra Tysklands katolske biskoper.

I Tyskland — som i alle andre land — har ungdommen det vanskelig overfor de mange farer og fristelser som overalt lurer på den, forkledd i de skjønneste drakter som frihet, selvstendighet, mot, ærlighet o. s. v. Og den 10. mai oplestes derfor fra alle landets katolske kirkers prekestoler et hyrdebrev som vel hadde adresse bare til Tysklands egen katolske ungdom, men som bringer bud til all ungdom i alle land. Som man kan vente er selvfølgelig brevet helt katolsk, men det er så katolsk, så almen kristelig at ingen sannhetssøkende, retttenkende og alvorlig ungdom kan undlate å overveie åets innhold og ta det til inntekt for sitt liv, uansett sin trosbekjennelse.

Biskopene innleder med vår hilsen: «Lovet være Jesus Kristus» — en hilsen til det liv som er oss skjendet i Kristus og som utfoldes i tilslutning til den Kirke hvis hode han er, idet den hilsen rettes til Kristi seirende kraft i hver enkelt og kaller på den.

Men vi vet hvorledes man i våre dager søker å ødelegge alle kildene til denne kraft. I ord og skrift forkynnes en annen tro som ikke har sin opprinnelse i Gud, men i kjød og blod. Kristi fiender søker å forvirre og blende de unges blikk for Herrens skikkelse, for han som seiret på Golgatha. «Eders øie er allerede svekket og formår ikke lenger å se lyset som stråler i mørket. Mens dere skal være som som apostlen sier: «Lysets og dagens sønner!» Derfor skal den kristne ungdom være våken og rede til å bruke troens skjold for å utsluk-

ke det ondes glødende piler, idet den griper til åndelige våben, åndens sverd som er Guds ord — «og bed til enhver tid med all bønn og begjæring og vær årvåken deri med all utholdenhet og med forbønn for alle hellige og for oss at der når vi åpner vår mund må bli gitt oss ord til med frimodighet å kunngjøre evangeliets hemmelighet».

Ti det må vi huske at Frelseren, verdens lys og Herren over liv og død, den dag idag er midt iblandt oss. Ikke alene i det allerhelligste sakrament, men også som sin Kirkes overhode — Kirken som er hans hemmelighetsfulle legeme. Derfor er ethvert gudsfjendtlig opprør mot Kirken og mot dens synlige hode, Kristi stedfortreder og St. Peters efterfølger, også alltid opprør mot Kristus. Og alle rop på en Kirke uten «Rom» er intet annet enn forsøk på å skille oss fra klippen — fra sannhetens fjell. Verden søker etter «leiesvenner» som vil være rede til for timelig fordels skyld å forråde sine hyrder, adspredde deres hjord, stjele og røve deres får. Men biskopene forventer av den katolske ungdom at den vil kjenne sin hyrdes røst og vite å skjelne den fra leiesvendene, fra tyvene og røverne og alltid være på vakt.

Gud være lovet: mange unge menn og kvinner kan ennå i takknemlighet si: «vi har vært tro mot Kristus og vi vil vedbli å være det!» Og vi biskoper svarer: «Ja, dere er en trofast skare! Flokk dere om alteret, bring eders ofre med presten også om hverdagene, bring eders ofre i hellig fellesskap! Be også Kirkens aftenbønn! Lytt under prekestolen

til sannhetens ord! Rens frimodig eders sjeler med botens sakrament! Gå i retrett og bruk de åndelige øvelser! Les gode, verdifulle bøker og instruktive tidsskrifter. Les først og fremst den hellige skrift! Ti da er dere lysets barn i en verden av mørke og vidner om det lys som fyller dere. Da vil dere alltid tjene i troskap og ofre alt for eders folk, ti dette er det selvfølgelige resultat av å ha et sterkt forhold til Gud, Kristus og Kirken.

«Og når dere er og må være medlemmer av bevegelsler, foreninger og forbund, hvis utvikling fyller oss med stigende bekymring, fordi der i dem ikke er tale om religionen, Gud, Kristus og Kirken på den riktige måte — så blir det enn mer påkrevet for dere i kristen troskap å øse av Frelserens kilde for derved å bli styrket i kampen mot religiøs lunkenhet og likegyldighet. Og for alvor gjelder dette når dere ser den gode morals bånd bli løsnet eller når dere hører bespottelser av paven og biskopene, prester og ordensfolk og eders egne unge brødre i Kristus.

Men tilhører dere en forening hvor dere merker at eders katolske tro er i fare, så er dere forplikt til å tre ut. Dog, selv der hvor eders katolske ære og tro ikke tvinger eder til å forlate slike foreninger er det eders helligste plikt å være på stadig vakt mot alle angrep og samvittighetsfullt alltid gå inn for eders tro. Husk at det er en dårlig anbefaling for eders forbund om dere gir dets ånd og innstilling skylden for at dere ikke mer tar del i menighetslivet, ikke overværer den hellige messe eller mottar den hellige kommunion og i det hele tatt nøies med et minimum av kirkelig liv. Hvor tilknytningen til det guddommelige slappes, der mangler også alle menneskelige bånd det siste og avgjørende feste.

De katolske ungdomsforeningers livsnerve er nettop deres tilknytning til Gud, hvorved alle de unges ord og gjerninger, arbeid og fritid, fornøielser og plikter gjennomstråles av troens, håpets og kjærlighetens lys. Kirken vet hvad den alltid har hatt og ennå har i de unges foreninger. Den våker over dem som over sin øiensten. De tyske biskoper gjentar hvad den Hellige Far sa i sitt påskebudskap for to år siden: «Eders sak er vår sak!» Ja, eders sak er Kristi Kirkes sak! For den, for Kristus har man kanhende forfulgt dere med hån og spott, krenket deres ære og bebreidet dere at dere ikke var nasjonale. Mange av dere har satt eiendom, fremtid, studium og stilling på spill og budt det som offer — ikke for et eller annet forbund, men for deres valgsprog: «For Kristi rike i det nye Tyskland!» Ti det er eders klippefaste overbevisning: for vårt høitelskede fedreland for hvis rett og vern vi likesom våre fedre og brødre gjerne ofrer liv og gods, finnes der ingen annen hjelp enn det navn som er over alle andre navn — navnet Kristus, den korsfestede og opstandne, jødene en forargelse, hedningene en dårskap — men Guds kraft og visdom for dem som er kaldte.

Dere har aldri krevet og krever ikke annet enn

frihet til å utøve eders religiøse, kulturelle og karitative samfundsliv, som er dere høitidelig sikret gjennom konkordatet mellom den Hl. Stol og det tyske rike. Det er klart at denne overenskomst ikke bare angår læresamfund, men også livsfelleskapet. Med all ettertrykk trer biskopene derfor i kraft av sine betrodde embeder inn for ungdommens rett til livet.

Som engang historien vil fortelle om den katolske ungdoms troskap i tunge tider, en heltemodig troskap med store ofre, så vil den også berette om våre biskopelige bekymringer og vår troskap imot dere som eders hyrder. Vi har gjort meget for dere som offentligheten ikke vet og forsøkt meget hvis resultat ennå ikke har vist sig. For eders rett har vi således høsten 1935 oversendt rikskansleren og føreren et inngående memorandum.

Slik vil det forbli i fremtiden: troskap for troskap! Denne troskap fra vår side skal være vår takk til den katolske ungdom overalt, hvor den står fast i troen — og til dens foreldre, som ofte løper ikke mindre risiko med like så stor offervilje.

Og så tilroper biskopene all kristen ungdoms Herrens ord: «I verden har dere trengsel, men fatt mot, ti jeg har beseiret verden!» — «Vi sier med den hellige Johannes, kjærlighetens apostel som i Herrens dødsstund forblev tro under korset og påskemorgen så den tomme grav og som den hemmelige åpenbarings seer skuet forut Kirkens endelige seier, den evige påske: «Det er den seier som overvinner verden, vår tro. Vår tro på Kristus, Guds Sønn, som herligheten og makten tilhører for alle tider!»

Derfor: Lov i glede Herren, ungdommens kor! Alleluja!»

Hvorfor faklene lyste - -

Da det belgiske skoleskip «Marcator» søndag d. 10. mai gled inn på Antwerpens havn, stod en liten sort kiste på dekket. 8 matroser løftet den på sterke skuldre og bar den over landgangen og inn på kaien, hvor tusener på tusener stod med blottet hode og ventet. Fremst blandt dem alle stod kong Leopold av Belgia, ved hans side hele regjeringen, den pavelige nuntius, alle erkebispene, 10 ambassadører og en hærskares mangfoldighet av «folket». Alle var de fylt av den samme ærbødighet og andakt, for den døde som blev bragt over alle havene for å stedes til hvile i sitt fedrelands jord, var ingen annen enn den fattigste av de fattige, den elendigste av de elendige, men allikevel den største av alle Belgias sønner, lepra-presten fra Molokai, Far Damien, som for 63 år siden drog ut til verdens verste helvede, kolonien for de spedalske, øia Molokai i det hawaiiiske arkipel.

Han var en ung mann da han forlot sitt land, en

ung munk i Piopus ordenen. Han drog ut, ikke for å finne et Eldorado som alle andre emigranter på den tid, men for å ofre sitt liv for de ulykkeligste av alle ulykkelige. Beretningen om hvordan han utførte denne sin gjerning vil bli stående som en av de skjønneste i verdenshistorien.

Mot slutten av det 19. århundre var Molokai samlingsstedet for alle de utallige spedalske fra Hawaii. Man satte dem i land på øia i dusinvis uten senere å bry sig mere med deres skjebne. Forlatte, uten medisinsk assistanse, uten åndelig hjelp levde disse arme, utstøtte, syke, råtnende og elendige i dette lepraens helvede under de grufulleste og mest enerverende forhold. En eneste hjelp fant de der, et slags lokalt bedøvelsesmiddel, den såkalte keeroot. Der fantes ikke husly av noen art. Om natten samlet de sig omkring store bål av fuktig gress, for at røken fra disse skulde holde moskitoskyene borte, og skibsmannskaper som var så uheldige å komme nær nok, blev plaget av mareritt om de uhyggelige vansirete lemlestedede skikkelser som danset sin makabre dans rundt bålene.

Det var en maidag i 1873 at en båt blev satt på vannet fra en liten slupp i bukten utenfor Molokai. Forut stod Far Damien, og ikke før var han og hans tre kasser satt på land, før matrosene la på årene og rodde vekk fra øia alt det remmer og tøy kunde holde. De hadde med sig tilbake et brev fra den unge presten til hans familie: «Farvel, mine kjære foreldre. For fremtiden vil vi aldri mere få den lykke å være sammen».

Lykkelig og smilende over endelig å være kommet til det sted hvor han skulde få lov å bringe sitt store offer, gikk Far Damien med utstrakte hender hen mot de spedalske uten å la sig skremme av deres dumpe dyriske hyl, av de deforme lemmer, av alle disse redselens masker. I 6 måneder beskjefteget han sig utelukkende med deres materielle vel. I sine tre kasser hadde han verktøy, medisiner, sitt prestelige ornat og kultusgjenstandene. Den siste kassen rørte han foreløbig ikke. Derimot fant han frem sitt verktøy og spikret sammen hundrer av kister, hvori han begravet alle likene som lå slengt omkring på øia, og som stirret op mot den ubarmhjertige himmel med døde øine som var hakket ut av fuglene.

Ved hjelp av noen villige spedalske bygget han så boliger og barakker for hele den ulykkelige befolkning på øia. Og til slutt reiste han en liten kirke. Alteret var en gammel kasse, kirkeklokken en konkylie som presten fikk til å ringe ved å slå på den med en sten. Men hvad gjorde den usigelige beskjedenhet og enkelhet, når en så guddommelig tro og kjærlighet gjennomstrålte denne de spedalskes apostel?

Hans tålmodighet og hans elskelighet omdannet hele det infernalske Molokai til et håpets samfund. Selv til dem som han aldri fikk omvendt, bragte Far Damien en lidelsens filosofi. I hans øine så de ikke sine pinte legemer, men sin evige sjel. En amerikansk maler, Clifford, som engang våget sig

inn i dette levende Molokai, av en av Far Damien, de anledning til å omansikter var vansiret dannet et himmelsk selskap hvis ansikt ennu var musikken engel spilner alternerte med rener.

I 1884 blev Far Damien. Han falt på sin er lykkelig», skrev han mere mine venner. bror».

Fem år senere dødelidelser, men uten er eneste av de spedalsket ham med det stnok til å skille de lev

Intet under at kom hans førsteminister K navn, at pavens nunt den fattige lille sped blev bragt iland på be i Picpusordenens grav

Alle de elektriske av fakler lyste rundt frem til det siste hvil

I en ennu mørker borte på den annen s dre fakler.

Spørsmål

(Under arbeidere, re på spørse).

Fiendskapet n

Spørsmål:

Av protestantiske ven påstand at det fiendskap er så almindelig blandt digvis må ha en grunn. tolisismen som virker for gjør enhver diskusjon orke te fiender hater den kirke sjoner løfter korsets bann denskapene og de skifte stæelig. Men hvordan k stantiske kristne gjør f fiender, så snart kamper

Svar:

De har rett i at gudsf største og eldste kirkesa være et dårlig skudsmål blev sett på med velviljus har jo selv sagt: «Den den har hatet mig før ed

de også forfølge eder, ti disippelen er ikke over mesteren» (Joh. 15, 18—20). Det tjener den katolske Kirke til den største heder at just den er gjenstand for det mest utpregede hat, ti hvor det dreier sig om uoverensstemmelser mellom den katolske Kirke og de nyere kirkesamfund vil vantroen alltid stille sig på protestantisk side. Viser ikke denne kjensgjerning tydelig at den kristne tanke har funnet sitt fullkomneste uttrykk i katolisismen?

Når selv troende protestanter er med på å håne og laste den katolske Kirke uten først å undersøke om anklagene medfører sannhet, er dette et sørgelig vidnesbyrd om at de mangler den kjærlighet som er grunnbetingelsen for et kristelig sinnelag. Men glem ikke at det også finnes fromme protestanter som tar avgjort avstand fra sine dømmesyke trosfeller og dypt beklager deres hatefulle kamp mot en kirke, hvis troslære de aldri har gjort sig den umake å sette sig inn i. Jeg tror der er adskillige som vil underskrive hvad en edel protestant som den tyske forfatter Perthes uttaler om dette spørsmål. «Til den katolske Kirke drages vi i grunnen alle», skriver han, «på kne lenges vi etter den. Jeg kjenner av erfaringen og fra historien ikke et eneste eksempel på at et virkelig edelt og ideelt menneske, av hvilken konfesjon han enn var, nogensinne blandet sig med den gatepøbel som med sten og smuss søker å kaste inn de farveglødende vinduer i denne herlige helligdom».

Og De har sikkert hørt om den kjente svenske statskirkeprest Nils Beskow som for nogen år siden fant veien hjem til Moderkirken. I sin gripende skjønnne bok «Innfør Guds Ansikte» som han utgav mens han ennå var luthersk sogneprest, skriver han om det sørgelige og ukristelige hat til den katolske Kirke:

«Jeg fikk en gang under en samtale om katolikkene følgende svar av en embedsbror: «Jeg hater dem med et hvitglødende hat». Ja, dette hat kommer for dagen på mange forskjellige måter: i våre aviser og tidsskrifter, i bøker og bokmeldinger og i reiseskildringer av personer som dømmer om katolske forhold som den blinde om farvene. Og det får sitt uttrykk i de hårde, skånselsløse dommer som felles over den katolske Kirke, når den kalles den «babyloniske skjøge» og dens prester stemples som «antikrister». Dette er også skjedd ganske nylig, og det fører tanken tilbake til religionsfanatismens tider i vårt land, da katolikker for sin tros skyld blev brent på bål eller jaget i landflyktighet.

«Bare den mest bunnløse uvidenhet om den katolske Kirke kan forklare et sådant hat såvel som frykten for denne kirke — en frykt som nu så ofte finner sitt uttrykk i det så tidt hørte slagord om «den katolske fare». Den katolske fare! Jeg kjenner ingen fare for oss kristne uten den som truer fra ham som i Skriften kalles «Antikrist», syndens menneske og fordervelsens sønn, den veldige hvis slagskygger faller stadig dypere inn over vår tid. Og er ikke nettop den katolske Kirke en av de aller sterkeste og mektigste hindringer for hans ødeleggende virksomhet?

«Den katolske Kirke er dog den dag idag bønnens kirke som ingen annen. Den er en Nadverdens kirke, hvor daglig Kommunion er almindelig, mens våre altere ofte står tomme og forlatte. Og den er en ordets kirke hvor presten kysser det opleste evangelium og dets studium og efterlevelse på det varmeste anbefales, og hvor man ennå tror på

ordets sannhet, mens hos oss tvil og fornektelse sitter i høisetet. Den er en kjærlighetsvirksomhetens kirke som frembærer rikere og skjønnere ofre enn nogen annen kirke, og en misjonens kirke som omspennet hele hedningeverdenen med et nett av misjonsstasjoner — en skare av strålende lyskastere i det store mørke. Og det skal sies høit og klart: Den er en kristen kirke hvor den levende Kristus bor i millioner og atter millioner av hjerter, elsket, æret og tilbudt over alt annet som verdens frelser og forsoner. Av frukten kjenner man treet, og som et gyllent livets tre står den gamle katolske kirke i denne dødens verden, bærende uforgjengelige frukter til Guds ære. Og denne kirke hater vi — kanskje endog med et hvitglødende hat! Der tales etsteds i Skriften om at vi mennesker skal «få igjen etter våre gjerninger» Det verste av alt er imidlertid at vi har forbrutt oss så dypt mot det store kjærlighetsbud, idet vi ikke har elsket dem som, tross all ulikhet i lære og livsanskuelse, dog er våre brødre i Jesus Kristus».

Dette er en luthersk geistligs åpne og mandige tale. At den «bunnløse uvidenhet» om Moderkirkens sanne vesen og virkelige lære er en medvirkende grunn til hatet og fiendskapet har han utvilsomt rett i. Det ser man best av den omstendighet at ingensteds finner hatet til katolisismen krasere og hesligere uttrykk enn i de små fanatiske sektsamfund, hvor den religiøse opplysning står lavest. Den nedrakning av Moderkirken som de såkalte reformatorer grep til for å rettferdiggjøre sitt oprør og sin sektdannelse har festnet sig i en rekke falske anklager som har antatt karakteren av en slags tradisjon som mange protestanter tror like så fast på som på sin bibel. Det er disse i bunn og grunn usanne forestillinger om katolisismen som gjør at så mange protestanter tror å vise Gud en dyrkelse ved å ta del i skriket mot Moderkirken. Vi leser i Frelserens lidelseshistorie at Pilatus og Herodes blev venner da forfølgelsesens storm hadde brutt løs mot Kristus. Således glemmer adventister og pinsevenner, lutheraner og kalvinister både innbyrdes kjevi og forsvar mot vantroen, så snart luren gjalder til kamp mot den gamle Kirke.

«Her står vi ved en kjensgjerning» — sier den danske dikter Johannes Jørgensen i sin interessante bok «Min Livsanskuelse» — «som kanskje er det mest avgjørende bevis for at den katolske Kirke er den sanne: At den ikke bare er den lærende og sakramentforvaltende menighet, men at den er hvad apostelen Paulus kaller Kristi legeme — at med andre ord Kirken simpelthen er den på jorden stadig nærværende Kristus. Dens handlinger er Kristi handlinger, dens ord er Kristi ord, dens myndighet er Kristi myndighet. Hatet mot den er verdens hat til Kristus».

K. K.

Syndsforgatelse for penger.

Spørsmål:

Forholder det sig riktig at man ved henvendelse til Pavestolen i Rom kan kjøpe sig syndsforgatelse? To søsken som besøkte Rom skal ha oplevet dette. De betalte hver et beløp og i forhold til dette blev syndsforgatelsens varighet beregnet, og alle de synder de begikk i dette tidsrum var forlatt. De blev også gjort opmerksom på at syndsforgatelse forøvrig kunde kjøpes for enhver tidsfrist, idet betalingen blev beregnet efter varigheten.

Vil De være så vennlig å besvare dette spørsmål i bladet.
Protestant.

Svar:

Selv om man har anledning til å fremsette sine spørsmål i ly av en barmhjertig anonymitet, burde hr. Protestant ikke glemme at når det dreier sig om en så graverende beskyldning må man helst ha annet å fare med enn en sladderhistorie om et anonymt søskenpars angivelige oplevelser på en Roma-ferd. Hvem vet hvor lenge den historien har vandret fra munn til munn og hvilke nye enkeltheter ondskap og uvidenhhet har utstyrt den med, inntil omsider også De fikk høre den? Kanskje vedkommende «søskenpar» — forutsatt at det virkelig eksisterer — vilde protestere energisk, ifall de fikk høre historien i den form De har fått den servert. Jeg har under min virksomhet som prest sett nok av uhyggelige eksempler på hvilken rolle giftige og ondskapsfulle sladderhistorier spiller i sektvesnets Kamp mot Moderkirken.

På Deres spørsmål vil jeg svare kort og bestemt:

1) Hverken ved henvendelse til Pavestolen eller annensteds i den katolske Kirke kan man få kjøpt syndsforlatelse. De må da kunne forstå at en slik himmelropende skjendighet vilde fremkalle de mest harmfulle protester ute i den store katolske kristenhet. For De vil vel ikke insinuere at de 360 millioner katolikker alle sammen er undermålsindivider og dårehuslemmer. Og hvad skulde så Skriftemål og skriftestol tjene til?

2) Forlatelse for synder man ennå ikke har begått (for det er vel noe slikt De mener med uttrykket «syndsforlåtelsens varighet»?) er det overhodet umulig å få, av den enkle grunn at ingen synd kan forlates uten opriktig anger. Dette er omstendelig forklart i enhver katolsk katekismus. Der sies det også at anger alltid er forenet med et godt forsett — d. v. s. av en sann og opriktig anger følger alltid det faste forsett i fremtiden å vokte sig for synden og hver nærmeste leilighet til synd.

Hvad roverhistorien om «søskenparet» angår, kunde jeg tenke mig at den — redusert til de rette dimensjoner og avkledd all utbrodering — muligens beror på den vanlige protestantiske sammenblanding av syndsforlatelse og avlat. Det finnes jo hertilands dessverre ennå adskillige protestanter som ikke vet at avlat er en ettergivelse av de timelige syndestraffer og bare kan erhverves etterat synden er forlatt. Les herom i en hvilken som helst katolsk katekismus, og De vil se at avlaten ingenting har med syndsforlatelse å gjøre, og at heller ikke avlaten kan kjøpes og selges.

Jeg antar, som sagt, at det som her foreligger er en gammel «avlatshistorie» i ny utgave, og jeg kommer uvilkaarlig til å tenke på noe som hendte for adskillige år siden, da den berømte dominikanerpater Lange holdt en rekke foredrag i Kjøbenhavn.

Pateren hadde i et av sine ypperlige foredrag korrigeret den gjengse protestantiske misforståelse av avlaten og betonet at man hverken kunde få kjøpt syndsforlatelse eller avlat for penger. Da kom det store Kjøbenhavn-blad «Politiken» med et angrep på pateren og påstod at man i Roma solgte avlat den dag idag. For å bevise sin påstand avfrykte bladet i faksimile et angivelig «avlatsbrev» som en ung dansk håndverker skulde ha bragt med sig hjem fra en Roma-ferd og som skulde ha kostet ham en lira (72 øre i datidens mynt). «Brevet» viste sig å være et kunstnerisk utført diplom med et fotografi av den da regjerende pave og et bønnskrift, avfattet på italiensk (som altså den

overveiende del av bladets lesere ikke forstod). «Politiken» oplyste at det inneholdt en bønn om å få syndsforlatelse for resten av livet! Teksten var trykt med vakre latinske bokstaver, og nederst på bladet stod et stempel med nogen næsten uleselige ord på latin om at paven velvillig hadde innvilget i søknaden, og så fulgte et navn på en høi pave-lig funksjonær. «Politiken» triumferte: Nu kunde den berømte franske dominikaner pakke sammen!

Men det blev nok ikke pateren, men «Politiken» som fikk pakke sammen. Sammenhengen med dette «avlatsbrev» vil være klar for katolikker som har gjestet den evige stad. Og pater Lange gav forklaringen i et foredrag om «Et avlatsbrev til 72 øre» som hadde samlet stuvende fullt hus. Han begynte med ironisk å spørre hvem som hadde fått 72 øre. Var det Paven som hadde fått dem? Det måtte det vel være, hvis dokumentet skulde være et bevis på at Pavestolen solgte syndsforlatelse for penger! Nei, de 72 øre var nok blitt betalt i den forretning hvor billedet med den trykte formular var kjøpt — ti slike kan man få i en hel del papir- og bokhandeler i Roma. Vatikanet hadde altså ikke tjent en øre på det! Og hvad inneholdt teksten? Var det en bønn om syndsforlatelse for resten av livet? Nei, den oversettelsen var et falsum fra bladets side til støtte for bakvaskelsen, i tillit til at leserne ikke kunde kontrollere den. Teksten forteller at billedets eier vil opbevare det som et dyrebart minne om sitt opphold i den evige stad og nu ber den hellige Fader om å gi ham og hans pårørende (som nærmere oppgis) velsignelse og «fullstendig avlat i dødstimen»*) — under forutsetning av at vedkommende har fått syndsforlatelse i et angerfullt og opriktig skriftemål samt mottatt Alterets hellige Sakrament. Pateren gav den ordrette oversettelse av denne tekst, som jo er den vanlige i slike søknader. Den fullstendige ettergivelse av de timelige syndestraffer i dødstimen var altså i bladets uærlige gjengivelse blitt til «syndsforlatelse for resten av livet», og søknadens uttrykkelige omtale av syndsforlatelse i et angerfullt og opriktig skriftemål var helt utelatt! Således fabrikerer altså Moderkirkens bakvaskere «avlatsbrever» som beviser for Pavedømmets dype fordervelse og uhyggelige villfarelser!

Til denne lærerrike beretning skal jeg bare få lov å tilføie at jeg i Romas butikkvinduer har sett mangfoldige eksemplarer av de her omtalte pavefotografier med søknaden påtrykt i de forskjellige sprog, ja jeg har selv vært Romafarere behjelpelig med å skaffe dem et slikt minne — men selvfølgelig bare katolikker (som jo vet hvad det gjelder og er i stand til å opfylle de nevnte betingelser om angerfullt skriftemål o. s. v.). At også protestanter undertiden skaffer sig dem kan vel neppe undgås, skjont det jo da blir en tilsmikelse.

Jeg formoder altså at det søskenpar De omtaler, hr. Protestant, på en eller annen måte er kommet i besiddelse av et slikt dokument som altså nu utnyttes av ondskap og uvidenhhet ved å fremstilles som et fribrev til å synde i en rekke av år — hvem vet hvor lenge.

Skulde De ønske fyldigere opplysninger om Moderkirkens avlatslære, vil De med letthet kunde skaffe Dem disse i en katolsk katekismus som De kan få gjennom alle boklader og hos alle katolske geistlige.

K. K.

*) Uttrykket lyder på latin: «Indulgentia plenaria in articulo mortis». Slik stod det også her.

Fra St. Olavs Forbundets Centralstyre.

Oversikt over de fra lokalforeningene innkomne beretninger ang. disse foreningers virksomhet i kalenderåret 1935

Forening	Medlems ant. ved årets utg.	Medl. ant. økn. eller nedgang	Inntekt	UTGIFT			Avh. styremøter	Arr. foredr.	Istandbragte tilstelninger
				Ialt	Derav sendt Centr. styret	Anv. til form. innen menighet.			
Arendal	11 ÷	2	219.05		44.—				
Bergen	44 +	2	149.10	141.85	140.—		2		
Fredrikstad	20	—	262.85	197.85	68.—	129.85	3	4	
Hamar	28 ÷	2	110.86		80.—	30.86	6	8	
Hammerfest	20 +	1	3.—				8		
Haugesund	16	—	75.50		42.—		2	6	Basar
OSLO									
St. Olav	134 +	13	1695.76	1573.53	493.—	1080.23	10	2	3 fester dis
St. Halvard	45 +	2	410.62	405.52	141.25	140.—	12	4	aften, basar
Porsgrund	18	?							3 fester, basar
Stabekk	18 ÷	4	180.11	204.03	64.—	24.35	6	5	
Stavanger	15 ÷	2	250.—	199.—	151.—	149.—	1		1 rekke f.drag
Tromsø	30 +	10	283.55	247.24	78.—	169.24	5	9	
Trondheim	52 +	16	330.45	320.81	100.—	220.81	14	8	Hv.av 4 m.lysb
	451 +	44	3970.35	3289.83	1351.25				
	÷	10							

Bokanmeldelse.

Arsberetning for «Foreningen til Norske Fortids Mindesmerkere Bevaring.» 90. årgang.

I sitt sedvanlige elegante utstyr foreligger nu atter en årsberetning fra foreningen med det lange navn og store formål — og som sedvanlig er det en utsøkt glede å «anmelde» det, fordi den som vanlig er hevet over kritikk, så man bare kan hengi sig til en ublandet nydelse av den.

Som vanlig innledes det med en artikkel av riksantikvaren selv, hvis elegante penn beredvillig lystre alle sine eiermanns intensjoner og tilsynelatende lekende og lett fester på papiret den rikdom av tanker, assosiasjoner, lærdom og kultur som finnes i hans begavede og kunnskapsfylte hjerne. Emnet er denne gang hans egen tale ved foreningens 90-årsfest. Og hans egne ord om I. C. Dahl kan man så utmerket benytte om ham selv: «Han er en av disse våre store patrioter, en av disse vår kulturs gesanter, som alltid har en bærende tanke, som munner ut i en ubetinget og udiskuterbar hengivelse til den fedrelandets realitet som heter Norge».

Men dr. Harry Fett er ikke alene om denne «ubetingede og udiskuterbare hengivelse» — hele årsberetningen vidner om den kjærlighet og pietet hvormed vi her i landet nu verner om våre store fortidsminner. Selvfølgelig — hadde vi nær sagt — er Nilarosdomens vestfront under behandling i en instruktiv artikkel av arkitekt Tverdahl, som illustreres av meget vakre fotografier av engelske katedraler og av domkirken selv. De øvrige artikler er alle interessante — ikke minst for den rikdom av bilder som følger dem og som gir leseren det ene skjønnhetsinntrykk etter det annet samt en brennende lyst til å reise rundt og rundt i vårt deilige land og ved selvsyn stifte bekjentskap med alt det vakre vi her leser om! Og det er ikke det dårligste inntrykk en slik årsberetning kan etterlate sig.

E. D.-V.

Herhjemme.

Oslo. — St. Olavsforbundets herværende ledd hadde som vanlig gått sammen om forberedelsene til 17. mai-festen og som vanlig blev det anstrengende og opofrende arbeid kronet med det beste resultat: en fra først til sist strålende vellykket fest med godt humør over hele linjen. Festsalen bar den tradisjonelle utsmykning i våre nasjonalfarver og de samme farver gikk igjen i borddekorasjonene. — Etter at hs. høiærv. biskopen hadde innfundet sig i spissen for de herværende geistlige bød førstefullmektig Ruyter alle velkommen med anslående ord, hvorpå første vers av »Ja, vi elsker» blev sunget og hr. Markus Endresen holdt den egentlige festtale. Han talte for dagen som barneårenes lyseste minne og hvorledes denne dag i første rekke var kjærlighetens dag. Vi norske er ellers et innesluttet folk som ikke har lett for å vise våre følelser — men idag viser vi vår kjærlighet til vårt land. 17. mai er minnes dag — men vi vil særlig her minnes den katolske Kirkes innsats for å bevare vårt lands uavhengighet i middelalderen. 17. mai er slektens dag — fremtidens dag, fordi vi skal ta vare på våre tanker og stemninger idag og føre dem frem i alle de kommende dager som kraft for vårt arbeid. — Den vakre, greie og utmerket fremførte tale fikk fortjent bifall, hvorpå man avsang siste vers av fedrelandssangen. — Ved bordet blev der holdt forskjellige taler efter at hr. Ruyter hadde innledet. Hr. Hansteen-Knudsen talte i varme ord for våre geistlige og alt vi skyldte dem i fortid og nutid og idet han takket for deres nervær ved festen. Man avsang Norvegia catholica og hs. høiærv. biskopen talte for det katolske samhold og nevnte hvorledes en varm og levende tro var det beste grunnlag for en sterk og handledyktig fedrelandskjærlighet. — Hr. Ruyter holdt en vittig tale for damene og efter at biskopen hadde avsluttet samværet ved bordet blev salen ryddet og en ganske utmerket musikk akkompagnerte neste del av festprogrammet. I en pause bragte hr. Bruce en hilsen fra sognepresten mgr. Irgens, som opholder sig i utlandet og foreslog avsendelsen av et telegram til ham som blev vedtatt med akklamasjon. Festen sluttet som den var begynt, i beste stemning og komiteen kunde med berettiget stolthet innkassere de mange takksigelser for det gode arrangements fra de tilfredse gjester.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Gronli's Bok- & Akcidenstrykkeri, Oslo.